

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA REVIIJA, KI ŠE IZHAIJA

PLANINSKI

U E S T N I K

2
2023

**130-letnica
ustanovitve
Slovenskega
planinskega
društva**

TEMA MESECA

Spreminjanje gora

130
SPD
1893
PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE

9 770350 434008

4,40 €

IZ PLANINSKE ZALOŽBE – **IZDELEK MESECA MARCA**

VODNIK JULIJSKE APLE: JUŽNI DEL, Andraž Poljanec

Julijske Alpe: Južni del bralcem predstavi južni rob Julijskih Alp. V knjižici je avtor zbral in predstavil vse markirane planinske poti ter večino poti in stezic na območju med Jelovico in Polovnikom. Vmes spoznamo še sredogorske vrhove Ratitovca, Soriške planine, predstavljen je dolg Bohinjsko-Tolminski greben ter razčlenjena Krnska skupina.

Vodnik prekaljenega pisca Andraža Poljanca vestno in sistematično opisuje tako markirane planinske poti kot tudi še številnejše neoznačene poti. Za vnete raziskovalce pa je tudi nekaj zahtevnejših posladkov.

CENA: V času od 1. 3. do 31. 3. 2023 lahko vodnik kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: **14,95 €* (redna cena: 29,90 €*)**.

**DDV je vračunan v ceno. Stroške poštnine plača naročnik.*

KMALU V PLANINSKI TRGOVINI

ČEZ PLANKE S TURNIMI SMUČMI, v bližnjem sosedstvu in doma, izbirni vodnik, Tomaž Hrovat

- 15 izbranih izhodišč za turnosmučarske počitnice.
- 65 turnih smukov različnih težavnosti v naši bližnji okolici.
- Od Karnijcev do Dolomitov, od Tirolske do avstrijske Štajerske, za zaključek pa še velikopotezno prečenje Julijskih Alp.
- Več kot suhoparni opisi posameznih tur - predstavitev območij, ljudi in navad.
- Turni smuki, ki do zdaj v naši literaturi po večini še niso bili opisani.

I N F O R M A C I J E · N A K U P · N A R O Č I L A

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Ob železnici 30a, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico: 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana • telefon: 08 380 67 30 • faks: 04 589 10 35 • e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATELJI IN ZALOŽNIK

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja osemnajstega v mesecu.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje. 123. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA

Planinska zveza Slovenije

Uredništvo Planinskega vestnika

Ob železnici 30a, p. p. 214

SI-1001 Ljubljana

T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91

E: pv@pzs.si

www.planinskivestnik.com

www.pvkazalo.si

www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl, Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate, Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Steinbuch

ZUNANJI SODELAVCI

Peter Šilak, Mitja Filipič, Jurij Ravnik

LEKTORIRANJE

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško, Sonja Čokl, Darja Horvatič (korektorica)

OBLIKOVANJE

Mojca Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

NAKLADA: 4300 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljajanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije, Ob železnici 30a, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po telefonu 080 1893 (24 ur na dan) in na naslovu: <https://clanarina.pzs.si/vestnik.php>.

MODRA ŠTEVILKA

080 18 93

Transakcijski račun PZS

IBAN: SI56 6100 0001 6522 551

SWIFT: HDELSI22

DELAWSA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA

Naročnina 44 EUR, 68 EUR za tužno, posamezna številka 4,40 EUR,oletna številka 4,90 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25 % popusta na letno naročnino Planinskega vestnika (33,00 EUR). Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odgovore do 1. decembra za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

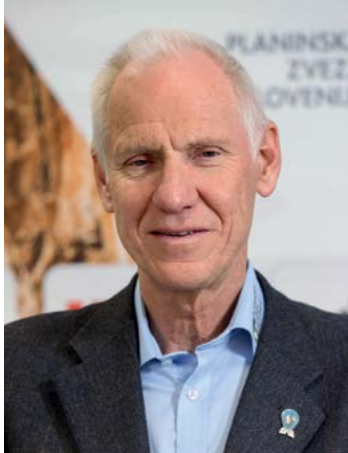
Fundacija za šport

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI

Uršlja gora s sosseščino, fotografirana s Pohorja

Foto Primož Gregor

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Leto dveh pomembnih obletnic

Naša hiša stoji za Bežigradom, nekoč je bilo to na robu mesta in moj oče je lahko kar pred hišo nataknil smučī in se odpravil smučat v Polhograjce, na Toško čelo. Sčasoma so okrog nas zrasle družinske hiše, toda pogled iz moje delovne sobe je še vedno segel do Kamniških planin. Potem pa so pred nami zgradili visoke bloke in ti so zakrili severno obzorje.

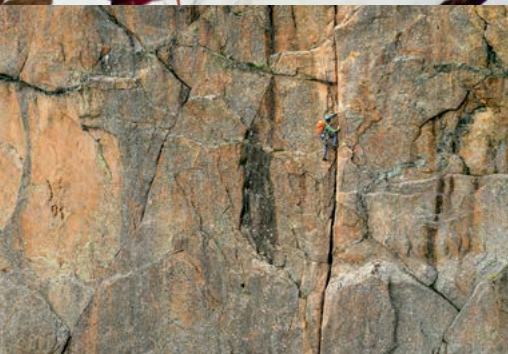
Čas je prinesel spremembe, hitre, v nižinah včasih že kar kaotične, vplivi našega delovanja pa vse bolj segajo tudi višje v gore. V moji sobi visi slika Triglava slikarja Valentina Hodnika, pravzaprav edino, kar je ostalo od dedove planinske zapuščine, vse ostalo se je po malem porazgubilo. Triglav pa je vendar, vsaj od daleč, še takšen kot na sliki, medtem ko deda in njegovega prijatelja in vrstnika Hodnika že dolgo ni več.

V njunih časih, pred 130 leti, je nastalo tudi Slovensko planinsko društvo. In kot se sam rad ozrem nazaj v čase svojih prednikov, tako se planinci s ponosom spominjamo prehojene poti naše organizacije. Vzklikla je iz ljubezni do gora in hkrati kot izraz upora proti njihovemu ponemčevanju. V silnem zanosu, še v Avstro-Ogrski monarhiji, so označevali planinske poti, rasle so prve kočē, izhajati je začel *Planinski vestnik*. Vse do prve vojne, ki je vzela mnogo življenj in pustila številne brazgotine tudi v gorah. In nepravilno odrezala velik kos slovenskega nacionalnega ozemlja. Po vojni je Slovensko planinsko društvo vložilo ogromno energije v obnovo koč in poti, članstvo je raslo, mladi Skalaši so se usmerili predvsem v alpinizem, nastali so tudi prvi planinski filmi. In nato znova vojna, obnova poti in koč v okviru Planinske zveze Slovenije, naslednice Slovenskega planinskega društva. Planinstvo postane ena najbolj množičnih športnih dejavnosti, z vrhom v alpinizmu in športnem plezanju, z uspehi svetovne ravni. Planinska zveza zdaj šteje okrog 60.000 članov, toda v gore hodi vsaj 350.000 naših državljanov in tudi vse več tujcev.

Lepo se je ozreti nazaj, na teh 130 let. Verno zabeleženih v *Planinskem vestniku*, v bogati planinski literaturi, v filmih in drugih medijskih zapisih. Toda kolo časa se vrti naprej in vse doslej smo bili planinci kos novim izzivom. Na temelju naših tradicionalnih vrednot solidarnosti, tovarištva in prostovoljstva. Nebrzdan ekonomski razvoj nas je kot družbo prignal na rob, spoznavamo nujnost trajnostnega razvoja, vse bolj se zavedamo okoljskih omejitev. Planinci smo se v preteklosti izkazali kot varuhi naravnega okolja in tej zavezi želimo slediti tudi vnaprej. V tem duhu želimo planince tudi spodbuditi, da za dostop do gora, kjer je le mogoče, uporabijo javni prevoz ali kolesa. Spremenimo naše navade – vse prepogosto se naša tura začne na najvišjem parkirišču, začnimo turo v vznožju gora.

Letos mineva tudi 70 let od odprtja Slovenske planinske poti, čudovite zamisli prof. Šumljaka, s katero smo povabili planince na dolgo pot od Maribora čez osrednje verige naših Alp vse do morja. Doslej smo prodali več kot 200.000 dnevnikov, blizu 11.000 planincev pa je pot že prehodilo v celoti, med njimi je tudi precej tujcev. Boljše predstavitve naših gora si skoraj ne moremo zamisliti. Po zgledu Slovenske planinske poti so nastale še številne druge obhodnice po vsej Sloveniji. Želimo si, da bi tudi na račun popularizacije obhodnic spodbudili planince k obiskovanju manj znanih koticov Slovenije in na ta način vsaj delno razbremenili preobljudeni glavni greben Kamniško-Savinjskih Alp in predvsem okolico Triglava. V letu dveh pomembnih obletnic vam želim veliko lepih doživetij in varen korak v gorah.

Jože Rován, predsednik Planinske zveze Slovenije

1 **UVODNIK** **Leto dveh pomembnih obletnic**

Jože Rovan

4 **PLANINSKA ORGANIZACIJA** **Paberki iz naše zgodovine**

Dušan Škodič

10 **SPREMINJANJE GORA** **Smo na Titaniku?**

Marta Krejan Čokl

13 **SPREMINJANJE GORA** **Pohlep je bolezen**

Matevž Lenarčič

18 **SPREMINJANJE GORA** **Grožnje gorskemu svetu**

Vid Legradič

21 **SPREMINJANJE GORA** **Pogovor s Petrom Jeromlom – Percem**

Marta Krejan Čokl

26 **INTERVJU** **Lado Vidmar**

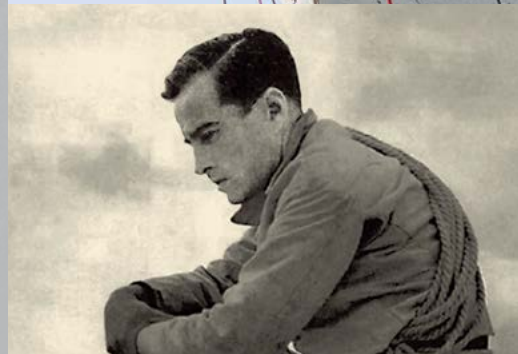
Mire Steinbuch

32 **ARCTIKA** **Lofoti**

Massimo Cappuccio

41 **RAZMIŠLJANJE** **Etika v visokogorju**

Iztok Tomazin

PLANINČKOV KOTIČEK

44 Eva in svizci s čarobno piščalko

Mateja Pate

GORSKO REŠEVANJE

48 Tiha, a neizprosna tekma s časom

Jernej Ržen

ZDRAVJE

52 Če sem zdrav in ne boli, me ne zanima ...

Eva Pogačar

ORODNO PLEZANJE

54 Vedno več tekem

Marko Guna

LITERATURA

56 Eden najpomembnejših plezalcev vseh časov

Dušan Škodič

ZGODBE IZPOD HIMALAJE

58 Stran od vrveža

Matjaž Čuk

SKRITI KOTIČKI

60 Sam s sabo na Mozirskih planinah

Franci Horvat

PLANINSKA OPREMA NEKOČ

62 Gorska moda 19. stoletja

Mojca M. Peternel

SPOMINI

64 Chamonix 1979

Lidija Honzak

ČLANI UREDNIŠKEGA ODBORA

66 Dušan Škodič

67 NOVICE IZ VERTIKALE

70 LITERATURA

73 PLANINSKA ORGANIZACIJA

75 U SPOMIN

**USEBINE USEH
PLANINSKIH VESTNIKOV
OD LETA 1895 DALJE NA
WWW.PUKAZALO.SI**

**PD CELJE MATICA JE V DOBRIH DVEH LETIH OSTALO BREZ
KOCBEKOVEGA DOMA NA KOROŠICI IN FRISCHAUFOVEGA DOMA
NA OKREŠLJU, DVEH PLANINSKIH DOMOV
NA TRASI SLOVENSKE PLANINSKE POTI.**

**SVOJ DAR ZA NOVI FRISCHAUF OV DOM
LAHKO NAKAŽETE NA RAČUN**

NOVA KBM

0400 1004 7070 066.

DRUŠTVO SE ZAHVALJUJE ZA VAŠ PRISPEVEK.

